

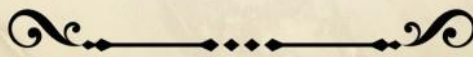

עכּוּן

"רחמים רבים"

וּכְבֹר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה,
פְּרָשָׁה כּוּ, סִימָן ב'): עֲתִידָה בֵּת קוֹל לְהִיּוֹת מְפּוֹצָצָת בְּרֹאשׁ הָרִים,
וַיֹּאמֶר כָּל מִי שֶׁפָּעַל עִם אֵל יְבוֹא וַיִּטַּל שְׂכָרוֹ, עַיִן שָׁם; וְאֲנִי רוֹאֶה
אֶת זֶה בְּחוּשׁ, אֵיךְ שֶׁהַבֵּת קוֹל הַזֶּה יוֹצֵאת מִהָרִי יִבְנֶאֱל וְאוֹמֶרֶת: כָּל
מִי שֶׁפָּעַל עִם אֵל, כָּל מִי שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל לְקַשֵּׁר וּלְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ עִמּוֹ
יִתְבָּרֵךְ בְּחַיִּים חַיּוּתוֹ, וְגִלָּה אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ לְאַחֲרִים,
יְבוֹא וַיִּטַּל שְׂכָרוֹ,

(אשר בנחל חלק נט, מכתב יא תתמט)

סיפורים ושיחות

מכ"ק מוהרא"ש זצוק"ל

פרשת פנחס

הודפס בסיני:
עמותת ישמח צדיק
על שם רבינו

בקשה חשובה!

נא ונא לעורר רחמי שמים עבור התינוקת

מרים בת אסתר אקה תחי'

שה' יתברך ישלח לה רפואה שלמה בתוך שאר חולי
ישראל שלא לפי דרך הטבע כלל!

נא לומר שיר למעלות ולהוסיף עוד בקשות מעצמו :

שיר למעלות אשא עיני אל ההרים, מאין יבוא עזרי,
עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ, אל יתן למוט רגלך
אל ינום שומרך, הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל,
ה' שומרך ה' צלך על יד ימינך, יומם השמש לא יככה
וירח בלילה, ה' ישמורך מכל רע, ישמור את נפשך, ה'
ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם.

סדורים לראש

כאבי הראש שתקפו אותו כבר מזמן אינם בגדר "רגילים". הסדורים המכרים כמשפכי כאבים ונמצאים כמעט בכל בית למקרה של כאב ראש פתאומי, אין בכחם להקל את סבלו.

כאב ראש של ממש...

אי אפשר להמשיך את החיים בצורה שכזו והוא החליט לפנות אל הרופאים. בתחלה היו אלו נציגיה של הרפואה הרגילה שלא מצאו את התרופה עבורו. לאחר מכן הוא פנה לרפואה הטבעית, זו הנעזרת בעשבי מרפא, אכילה נכונה וכיוצא בזה.

גם משם לא צמחה ישועתו.

רבנים גדולים אליהם הגיע נאלצו לפטר אותו עם אחול לרפואה שלמה ותו לא. ובמשך כל התקופה הזו – כאבי הראש המשיכו להלוך בו ללא רחם.

בשלב מסוים הוא החל להבדק בתחום הרפואי הנקרא 'אף, אזן, גרון'. העלה חשש שהבעיה צומחת מכוון החטם ולשם כך היה צריך בבדיקת סינוסים.

עסקן רפואי מפרסם הפנה אותו לממחה גדול בתחום המשמש כפרופסור באחד מבתי החולים הגדולים בארץ. בשל חשיבותו הרבה של הרופא, רבים הם המבקשים להגיע אליו, מה שגורם שהתורים אליו נקבעים לכמה חדשים מראש. גם התשלום עבור הפגישה אתו אינו דבר שקל לעמד בו והוא החל לחסך.

כל אשר לאיש יתן בעד נפשו – – –

מנהג היה לו לאיש עליו נסב ספורנו; לאחר כל תפלת שחרית של מוהרא"ש הקדוש ביבנאל (בתקופה בה היה מתפלל במנין הקבוע של

השָׁעָה שְׁמוֹנָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת הַמְּרֻכָּזִי, הָיָה מְמַתִּין עַל הַדָּרָךְ בָּה עֲתִיד הַצְּדִיק לְעֵבֶר בְּרִגְעִים הַקְּרוֹבִים לְאַחַר שְׁיִסִּים לֹאמַר אֶת הַתְּקוּן הַכְּלָלִי וּלְפָנֹת אֶל בֵּיתוֹ.

וּכְשֶׁהַצְּדִיק עָבַר בְּסִמּוּךְ אֱלֹיו, עַל פִּי רַב הָיָה מְאַחַל לוֹ פְּרִנְסָה טוֹבָה. הָיוּ גַם פְּעָמִים שֶׁהָיָה מְעוֹרְרוֹ עַל לְמוֹד מְשֻׁנְיֹת.

הַדְּבָרִים חֲזָקוּ אֶת הָאִישׁ וְאָף הוּא יָדַע לָתֵת לַצְּדִיק סְכוּם שֶׁל כֶּסֶף בְּעִבּוֹר פְּדִיוֹן נֶפֶשׁ.

וְהִנֵּה, בַּיּוֹם שֶׁלְּפָנָי הַתּוֹר אֶצֶל הָרוֹפֵא הַמְּמַחֵה (וּכְבָּר סְפָרְנוּ כִּי הָיָה זֶה תּוֹר אֲשֶׁר נִקְבַּע כַּמָּה חֲדָשִׁים מֵרֵאשׁ), וְשׁוֹב עָמַד הָאִישׁ עַל הַדָּרָךְ בָּה יַעֲבֹר הַצְּדִיק לְאַחַר הַתְּפִלָּה.

וּכְשֶׁמוֹהֲרָא"שׁ הַקָּדוֹשׁ עָבַר בְּסִמּוּךְ אֱלֹיו, סִפֵּר הָאִישׁ אֹדוֹת כְּאֲבֵי הָרֵאשׁ הַחֲזָקִים שֶׁתּוֹקְפִים אוֹתוֹ.

לְשִׁמְעַת הַדְּבָרִים הַצְּדִיק נִעְצַמַּד עַל מְקוֹמוֹ, הַתְּבוּנָה בּוֹ, וּלְאַחַר מִכֵּן פִּטְרוּ בְּ"אֵין לָךְ שׁוֹם דְּבָר! הַכֹּל בְּסִדְר" וּפָנָה לְדַרְכוֹ.

עֲתָה הִגִּיעַ תּוֹרֵן שֶׁל הַמַּחְשְׁבוֹת לְהַתְּרוֹצֵץ בְּמַחוֹ שֶׁל הָאִישׁ: "וְהָרִי מָחָר סוּף סוּף יִגִּיעַ תּוֹרִי לְהַבְדִּיק אֶצֶל הַמְּמַחֵה הַגָּדוֹל, כְּבָר חֲדָשִׁים שְׁאַנִּי מְמַתִּין לְתוֹר הַזֶּה...".

בְּמִשְׁךְ הַתְּקוּפָה שֶׁחֲלָפָה הוּא הִצְלִיחַ לְחַסֵּךְ אֶת הַסְּכוּם הַדְּרוֹשׁ לְבִקּוּר אֶצֶל הָרוֹפֵא. אֲלָא שְׁעֵתָה הַתְּעוֹרֵר כְּאִמּוֹר הַסֵּפֶק – מִצַּד אֶחָד לֹא כְּדֹא לְהַפְסִיד אֶת הַתּוֹר הַמִּיחָל, וּמִצַּד שֵׁנִי – הַצְּדִיק אָמַר שְׁאֵין לִי כְּלוּם וּמִמִּילָא אֵין צָרָךְ לְהַפְגִּישׁ עִם רוֹפֵא. אֲדַרְבָּהּ! פְּגִישָׁה עִם רוֹפֵא לְאַחַר שֶׁהַצְּדִיק אָמַר אֶת דְּבָרוֹ, לְפָגֵם בְּאִמוּנַת חַכְמִים תַּחֲשֹׁב – – –

עוד הוא עומד ומְהַרְהַר בְּדַבָּרִים וְאִינוּ יוֹדְעַ הָאֵם לְלַכֵּת אוֹ לֹא, וְהִנֵּה מוֹהֲרָא"ש הַקְּדוֹשׁ חוֹזֵר מְסַפֵּר פְּסִיעוֹת לְאַחֲרָיו, קָרַב אֶל הָאִישׁ וְאָמַר: "וְאַתָּה לֹא צָרִיךְ לְלַכֵּת לְרוֹפְאִים. אֵין צָרְךָ בְּרוֹפְאִים – הַכֹּל בְּסִדְרָא".

הֵהָלֵם אַחֲזוּ בּוֹ.

כְּשֶׁהוּא שָׁב לְדַעְתּוֹ, הֶחְלִיט לְנִסְעַ לְבְנֵי בְּרַק לְאִיזָה צָרְךָ. הִגִּיעַ לְבֵית הַכְּנֶסֶת 'אֵיצְקוֹבִיץ' וְשָׁם פָּגַשׁ אֶת אֶחָד מִמְכָּרָיו מִיְבִנְאֵל שָׁעָה שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּמִלְאכַת הַהֶפְצָה וּמְפִיץ אֶת הַסְּדוּרִים עִם הַפְּרוֹשׁ שֶׁל הַצְּדִיק לְכָל עוֹבֵר וְשׁוֹב.

– "טוֹב לְרֹאוֹת אוֹתְךָ!" אָמַר הָאִישׁ לְחֵבְרוֹ, "אֵיךְ הוֹלֵךְ עִם הַהֶפְצָה?"

– "בְּרוֹף ה'!"

– "וְכַמָּה סְדוּרִים לְקַחְתָּ לְהַפִּיץ?"

– "מְאֹה סְדוּרִים".

מֵתוֹךְ הַדְּבָרִים הַבֵּין הָאִישׁ כִּי חֵבְרוֹ הַמְּפִיץ עוֹשֶׂה כְּאֵן עֲנִין שֶׁל מְסִירוֹת נֶפֶשׁ מֵתוֹךְ אֲמוּנַת חֲכָמִים טְהוֹרָה. אֶת הַסְּדוּרִים רָכַשׁ בְּמַחִיר שֶׁל כְּאַרְבָּעָה עֶשֶׂר שְׁקָלִים לְכָל סְדוּר, וְעֵינָיו הָרוֹאוֹת שֶׁהָאֲנָשִׁים הַלּוֹקְחִים אֶת הַסְּדוּרִים מְשַׁלְּמִים עֲבוּרָם כְּמָה פְּרוֹטוֹת. חָשׁוֹב מְהִיר הָעֵלָה כִּי הַפֶּסֶד מְמוֹן יֵשׁ כְּאֵן וְלֹא רוּחַ...

וְאִז עָלְתָה בְּדַעְתּוֹ הַמַּחְשָׁבָה: "הֲרִי הַתְּכּוֹנֵת לְשֵׁלֵם סְכוּם נִכְבָּד לְרוֹפֵא הַמַּמְחָה וְהַצְּדִיק פֶּטֶר אוֹתְךָ מְזֵה וְאֵינְךָ מֵתְכּוֹן לְלַכֵּת לְרוֹפֵא. תֵּן לְחֵבְרְךָ אֶת הַסְּכוּם לְצַדִּיקָה. וְעוֹד אֵינוֹ צַדִּיקָה – צַדִּיקָה לְהַפְצַת סְפָרֵי הַצְּדִיקוֹ!"

וּמִמַּחְשָׁבוֹת לְמַעֲשִׂים. הוּא אָמַר לְמְפִיץ שֶׁהוּא מְקַבֵּל עַל עֲצֻמוֹ לְתֵת לוֹ אֶת הַסְּכוּם אוֹתוֹ שֵׁלֵם עֲבוּר רְכִישַׁת הַסְּדוּרִים וְלֹא אַחַר מִכֵּן שָׁאֵל: "כְּמָה עֵלּוֹ לְךָ הַסְּדוּרִים? אֵלֶּךָ וְאַרְבַּע מֵאוֹת שְׁקָל?"

הַמַּפְיֵץ הַנֶּהֱנֶה בְּרֹאשׁוֹ וְהָאִישׁ הוֹצִיא צֶ'ק בּוֹ כָּתַב אֶת הַסְּכּוּם הַכּוֹלֵל
עֲבוּר הַסְּדוּרִים וְנָתַן לוֹ.

עֲתָה הַגִּיעַ תּוֹרוֹ שֶׁל הַמַּפְיֵץ לֹאמֵר כַּמָּה דְּבָרִים. הוּא סֵפֵר שֶׁהַבְּקָר גַּם
הוּא זָכָה לְדַבֵּר עִם מוֹהֲרָא"שׁ הַקְּדוֹשׁ לְאַחַר תְּפִלַּת שַׁחֲרִית, וּלְאַחַר מִכּוֹן
הוֹסִיף:

הַצְּדִיק בִּקֵּשׁ מִמֶּנִּי שְׂאֵפִיץ סְדוּרִים. אֲלֹא שֶׁיִּדְעֵתִי שֶׁמִּחִירוֹ שֶׁל כָּל סְדוּר
אֵינּוּ זוּל וַיְהִי לִי קִשָּׁה לְרַכֵּשׁ כַּמּוֹת גְּדוּלָּה. הַצְּדִיק מָהָר לְהַרְגִיעַ
אוֹתִי וְאָמַר "אַל תִּדְאָג, יְבוֹא בֶן אָדָם שֶׁיִּשְׁלַם לְךָ אֶת כָּל הַכֶּסֶף שֶׁל
הַסְּדוּרִים".

עֲתָה אֲנִי רוֹאֶה שְׂאֵתָה הוּא הֶבֶן אָדָם שֶׁנִּשְׁלַח לְשִׁלְּם לִי עֲבוּר הַסְּדוּרִים
כְּפִי שֶׁהַצְּדִיק הִבְטִיחַ.

וְכִיּוֹן שֶׁהָיָה מִי שֶׁשָּׁלַם עַל הַסְּדוּרִים, נִמְצָא שֶׁכָּל מַה שֶׁהָרוּיַת הַמַּפְיֵץ
מִהַהֲפָצָה הַהִיא הָיָה לוֹ לְשָׁלֵל וּלְרוּחַ נָקִי.

וּבְאֲשֶׁר לְכֹאבֵי הָרֹאשׁ שֶׁעַל יָדָם נִתְגַּלְגַּל כָּל הַסְּפּוּר הַזֶּה – לֹא הָיָה
צָרָךְ בְּרוֹפְאִים. הֵם חָלְפוּ בִּישׁוּעַת ה' וּבְאַמוּנַת חַכְמֵי גְּדוּלָּה.

כָּל הוֹרָה מְחַיֵּב לְשַׁלֵּם אֶת הַשְּׂכָר
לְמוֹד, וְלֹא בְּחִנָּם שְׂצַדִּיקִים אָמְרוּ
שֶׁהוֹרִים שְׁלֹא מִשְׁלָמִים שְׂכָר לְמוֹד
יְהִיוּ מִבְּטָחִים שֶׁיִּלְדִּיהֶם יֵצְאוּ לְתַרְבוֹת
רְעָה רַחֲמָנָא לִיְצַלָן מִקֶּדָם אוֹ אַחֵר כֶּךָ.

(אשר בנחל יום שלישי לסדר מסעי כ"ד תמוז ה'תשע"ד)

הורה יקר !

לא לחינם שהדיבור הנ"ל שאמר מוהרא"ש זי"ע
בעניין החובה הקדושה לשלם שכר לימוד מופיעה
שוב ושוב בחוברות האחרונות.

אנא ! בדוק את עצמך האם אין לך חוב לתלמוד

תורה.

**אף אחד לא מעוניין שילדיו יצאו לתרבות רעה חס
ושלום.**

אודות שאלתך וכו', ראה לדבר הן עם המנהל והן עם המלמד, אם היילד אינו רוצה להתפלל, לא נותנים לו ענשים, צריכים לבנות את היילד, וזה כלל גדול בחנוך, להביא את היילד שירצה להתפלל, יש פאן סבה שמסרב להתפלל, הוא רוצה את תשומת הלב מהמלמד, ולכן מוציאו מהכלים, ומעלה את עצביו, ולכן אני מבין את המלמד, אך עם כל זאת בשביל דברים כאלו אין נותנים ענשים, כי זה ישניא את התפלה על היילד. צריכים לבנות אותו, ולתן לו הרבה חם ואהבה, ולהסביר לו מעלת התפלה, איך שהקדוש-ברוך-הוא מחכה שכל יהודי יתפלל אליו, ומכל דבור נבראים מלאכים, ולחזקו ולעודדו ולשמחו, ולשבחו הרבה מאד במעלותיו. אך לא לילך בענשין, אין זו דרך בחנוך, ועליך לדבר את זאת הן עם המלמד והן עם המנהל. ויעזר הקדוש-ברוך-הוא שתרוו הרבה נחת מכל ילדיכם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

RABBI E. S. SCHIK
1129 - 42nd STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק
דיין יחיכל הקודש
"חסיד ברסלב"
ע"ש הצדיק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב ז"ע
בארץ ובגולה

בעזה"י יום ה' לסדר האוני' ה' תשרי התשס"ד

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אליהו מאיה נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מאד מאד נתנה שאתה רושם את השניות וכו', כי יבוא יום ויצטרכו את כל שיחה ושיחה.

RABBI E. S. SCHIK
1129 - 42nd STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק
דיין יחיכל הקודש
"חסיד ברסלב"
ע"ש הצדיק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב ז"ע
בארץ ובגולה

בעזה"י יום ה' לסדר חקת בלק י' תמוז התשס"ג

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אליהו מאיה נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך, ואני מקווה להקדוש ברוך הוא שיתרחב לך בפרנסה, ולא יחסר לך שום דבר, רק תראה להחזיק מעמד ואז תראה את הניסים נגלים שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא. אני מאד מאד מבקש אותך, שתמשיך בכתיבת סיפורים, כי יבוא היום שיצטרכו את כל הסיפורים, כי אני בעצמי לא יודע כמה זמן אני ישאר בזה העולם, ויהיה זמן שמאד יתפלאו וכו', וירצו לשמוע כל סיפור וכל שיחה וכו'.

נא ונא, ראה לעשות לעצמך קביעות להתבודד בכל יום אליו יתברך, ואז תראה את הניסים נגלים שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא.

הקדוש ברוך הוא, השומע תפילות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתצליח הרכך תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

RABBI E. S. SCHIK
1129 - 42nd STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק
דיין יחיכל הקודש
"חסיד ברסלב"
ע"ש הצדיק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב ז"ע
בארץ ובגולה

בעזה"י יום ה' לסדר וישלח י"ב כסלו התשס"ב

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אליהו מאיה נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך.

ברוך בלל כשאחד מחדש איזה חידוש חזק רק מן הרק ומתפרד פן יחרסו לעלות אל ה' וכו', אז אינניי השם הטוב יכפר זה וניל בררבה ספרים, כי יכול להיות שלא השינו את המבטוח ולכן אומרים לשון כזה השם הטוב יכפר.

בענין השניות וכו', בודאי יגיע היום שכל שיחה יהיה יקר מאד מאד ויצטרפו שלא כתבו מספיק.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

שיחות קודש מכ"ק אדמו"ר מוהרא"ש זי"ע

שצ"ו) פעם מצא אחד שרשם את ספריו כמה דפים שרשם לעצמו ונקראו "כללים בחידושי תורה" (והיה כתוב שם שלושה כללים ואמר שיש לו עוד שלושים לרשום). וביקש ממנו רשות להעתיקם ובתחילה לא כל כך הסכים לזה וסגר את המחברת בה היה כתוב. אך ההוא התעקש ולבסוף הצליח וזכה לקבלם. תוך כדי שהעתיק הבחין שכל כלל התחיל במילה "אחי", ומחק את זה וכתב "בני", ושאלו לפשר הדבר. ענה ואמר מוהרא"ש נ"י : "פעם היו לי אחים, עכשיו אין לי". וההוא התנצל על שלא הבין את כוונתו. אזי מוהרא"ש נ"י חזר על דבריו : "פעם היו לי אחים, עכשיו אין לי". וכשראה שאין הוא מבין אזי מוהרא"ש נ"י ביקש מבחור אחד שהיה שם שיסביר. והבחור הסביר שעכשיו מוהרא"ש נ"י מגלה לכולם את הקב"ה ולכן הוא כותב "בני" כי כולם נחשבים לבנים כי הם לומדים אצלו גילוי אלקותו ית' (וכל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו). ומה שבעבר כתב "אחי" הוא מחמת שפעם אתה היית אח של מוהרא"ש נ"י ואחים הם שווים. אך ההוא ששאל היקשה שוב שאין זה יתכן שהרי גם פעם זה לא היה כך. כי גם אז מוהרא"ש נ"י לא היה שווה איתנו. ענה ואמר מוהרא"ש נ"י : "זה אתה אומר, אבל אני לא אומר כך".

שצ"ז) שאלתי את מוהרא"ש נ"י על מנהג המלקות בערב כיפור שנוהגים להלקות אחד את השני ולומר "והוא רחום וגו'" (עיין שו"ע, או"ח סי' תרז סעי' ו). והשיב שהוא מנהג שישראל נהגו בו (ואין ללעוג על זה ח"ו ובפרט שמובא בשו"ע), אך הוא לא נוהג לעשות זאת מחמת שחכמינו הקדושים אמרו (ברכות ז) "טובה מרדות אחת בליבו של אדם

יותר ממאה מלקיות". וסיים : "נמצא שבכל דקה שיש לי מרדות אני סובל מאה מלקיות".

שצ"ח) סיפר לי אחד שכשהיה הקיבוץ של תלמידי "היכל הקודש" בעיר צפת, הלכו פעם עם מוהרא"ש נ"י לבית הקברות הישן שם ואז הבחינו באדם שיורד בירידה התלולה והמסוכנת לכיוון מקוה האר"י תוך כדי שהוא רץ. וכולם עמדו פעורי פה וקיוו שיזכה לסיים את הירידה הזו בחיים, כי גם מי שיורד שם לאט עדין צריך הרבה רחמים מחמת שהירידה הזו היתה חדה מאד, על אחת כמה וכמה זה שיורד שם במהירות שכזו. וגם מוהרא"ש נ"י אחז את זקנו הקדוש ואמר : "אוי אוי, הוא יצליח לרדת, אך מי יודע כמה זכויות הוא הולך להפסיד בשביל זה". ורשמתי את זה כי הוא דבר נצרך מאד לדעת שאסור לאדם להכניס את עצמו במקום סכנה ולסמוך על הנס או על זכות הצדיקים וכו' כי גם אם יזכה להינצל, מי יודע כמה זכויות יפסיד בשל כך שלא יעמדו לו בפעם אחרת כשבאמת יזדקק להם.

שצ"ט) היה ביבנאל אחד שניקה את הזבל שהיה איש פשוט ומאד אהב את מוהרא"ש נ"י. ובשנת תשס"ו כשמוהרא"ש נ"י הגיע ליבנאל אחר השלוש שנים והלך על המדרכה שליד ביתו (כידוע שנהג ללכת שם הלוך ושוב ושפתיו נעות), אזי פתאום הגיע האיש ההוא כשהוא נוהג במשאית של הזבל. ותיכף כשהבחין במוהרא"ש נ"י עצר את המשאית באמצע הכביש ולא השגיח שהיו אחריו כמה רכבים שהמתינו שיסע. וירד ללחוץ למוהרא"ש נ"י את היד בשמחה רבה. ומוהרא"ש נ"י החזיר לו אהבה ואמר : "בזכותך כל יבנאל נקיה!" והוא היה מלא שמחה על שמוהרא"ש נ"י אמר לו כך שהרי הוא האיש שעובד בזבל ובזכותו יבנאל נקיה...

מאוחר יותר, מוהרא"ש נ"י סיפר לנו את הסיפור הזה וסיים : "כמה כבר עולה לשמח יהודי? מספיק מילה טובה. הנה, אמרתי לו שבזכותו יבנאל נקיה והוא היה מלא שמחה מזה אז מדוע לא לומר מילה טובה?".

וכן נהג בשמחת תורה כשהגיעו אליו אנשי ... (אין כאן מקומו ויכתב במקום אחר, ועיין ב'אשר בנחל' מיום שלישי לסדר משפטים כג שבט ה' תשס"ט).

ת) כמה וכמה פעמים עורר אותי לטבול במקוה האר"י לצורך רפואתי. וכן זכיתי לעשות והייתי לוקח איתי תלמידים והיו טובלים אחרי. ופעם אחת אמר לי שטוב הדבר שאני לוקח את התלמידים. וכשזוגתי שאלה שהרי אני טובל כבר הרבה זמן לפחות פעם בחודש ומתי אזכה לרפואה וכו', ענה ואמר : הנה על בית הכנסת הגדול התפללתי במשך עשרים שנה (כי היה אז סמוך לבנייתו לאחר עשרים שנות תפלה). יש תפלות שפועלות אחר זמן רב. שימשיך לטבול. וכששאלה כל כמה זמן יש לי לטבול שם, מוהרא"ש נ"י הוריד את ראשו ולאחר כמה רגעים השיב פעם בשבוע. וכששאלה כמה טבילות עלי לטבול השיב שמספיק טבילה אחת. ואז שאלה האם לטבול גם בחורף שמאד קר ותיכף יוצאים אל הרוח הקרה וכו'. ענה ואמר : 'אני מבטיח שהוא לא יחלה! שיטבול!'. וכן ארע בחסדי ה' שהרבה פעמים טבלתי בעת הקור הגדול ותיכף יצאתי אל הגשם השוטף והרוח הקרה ולא ארע לי דבר. כללו של דבר : מוהרא"ש נ"י אמר שאטבול שם פעם בשבוע ולאחר מכן אלך להשתטח על ציונו המצוינת של האר"י הקדוש ואבקש על רפואתי.

תא) שאלתי את מוהרא"ש נ"י האם הוא קורא קריאת שמע עם תפלין של רבנו תם והשיב שלא. וכששאלתי למה, ענה : "אל תשאל למה. למה יאמרו הגויים. אני לא נוהג לקרוא ק"ש עם תפלין של ר"ת אך מי שרוצה – שיקרא. נו, רבנו ז"ל אמר (לקו"מ ח"א סי' ל"ו) שמי שיש לו תאות ניאוף צריך לקרוא ק"ש כל היום". ומתוך תשובתו הבנתי מפני

מה אינו קורא ק"ש אלא רק כפי החיוב מן התורה פעם בבוקר ופעם בערב ללא שום תוספת כלל. כי מי שיש לו תאות ניאוף ראוי לו וצריך לקרוא כל היום כנ"ל, אך הוא נ"י שרחוק ומובדל ומופרש מזה לגמרי וכו' וכו' אינו זקוק לקרוא כי אם כפי מה שציותה התורה לכלל ישראל.

תב) אמר לי פעם לרשום כל שיחה שאני שומע ממנו כי אפילו שיחת חולין של הצדיק האמת יקרה וגבוהה יותר מתורה של תלמיד חכם אחר. והסביר שהטעם הוא משום שאצל הצדיק אפילו שיחת חולין היא רק אמת ואין בה שום שקר ח"ו. ואמת זה הדבר שהכי חשוב אצל הקב"ה. מה שאין כן אצל תלמיד חכם אחר אפילו כשלומד ואומר תורה הוא בשביל להתגדל על השני וזה השקר הכי גדול ומאוס אצלו ית' (ואמר זאת לאחר שסיפר לי איזה סיפור מהפצה וכשרשמתי אותו ושלחתי אליו שיבדוק החזיר לי עם כמה תיקונים. ואחר שתיקנתי שוב שלחתי אליו וגם בפעם הזו אמר שעדיין אינו כראוי ותמה עוד כמה פעמים יצטרך לתקן אותי ומדוע איני תופס את הסיפור הזה כראוי וכו'). ואמר שמוכרח להיות שכל סיפור יהיה מדוייק ושיהיו לו ידיים ורגליים, אחרת זה סתם דמיון ולא סיפור אמיתי ולבסוף הוא סובל מזה (כי מדברים עליו כזבים מחמת סיפורים שאנשים בדו מלבם). והירבה להוכיח ולהזהיר אותי על זה והתנצלתי ואמרתי שזו הסיבה שכל סיפור ושיחה ממנו שאני זוכה לכתוב תיכף אני שולח אליו לבדוק. אחר כך אמר "העיקר תהיה רק בשמחה" וכפל ושילש בזה כמה פעמים והירבה לדבר מזה כמה שעלי להיות בשמחה ושוב חזר וחיזק אותי להמשיך ולכתוב הכל כי אפילו שיחת חולין של הצדיק האמת וכו' כנ"ל). ואם לא טעיתי בכתיבת הסיפור רק בשביל לשמוע את השיחה הזו גם כן היה כדאי מאד בלי שיעור.

תג) בעת ההלשנות והמסירות שלא יכל להגיע לארץ וכו', התקשרתי אליו ותוך כדי השיחה התעניינתי בשלומו. ענה ואמר: "הלואי שכולם יהיו שמחים כמוני! ברוך ה' זכיתי להתקרב לרבי כזה שמחזק את כולם

ומגביה את כל אלו שנפלו. ואם אני עוד זוכה להפיץ ולפרסם את הספרים שלו אז אני הכי מאושר ואני מאחל לכלל נשמות ישראל שיהיו שמחים ומאושרים כמוני".

תד) אחר קבלת שבת כשנגשתי אליו לנשק את ידו הקדושה כנהוג, ברכתי אותו נ"י : "שיהיה לכם רק נחת" ותיכף המשכתי בדרכי כדי שלא לעכב את ההמון שחיכו מאחור. אך מוהרא"ש נ"י קרא לעברי ושאל : "ממי?", כאומר שעדיין לא מצא ממי לרוות נחת, ועל זה ידו כל הדווים.

תה) סיפר לי אחד מאנשי שלומנו שבתקופה שמוהרא"ש נ"י נכנס ליבנאל והאיכרים התקוממו וכו', אזי היו הרבה כתבות בעיתונים וכל אחד כתב מה שכתב על מה שנעשה ביבנאל, הינו שחסידי ברסלב מבקשים להתיישב במקום ואילו האיכרים לעומתם מבקשים למנוע את זה כידוע. ובאחד העיתונים פירסמו בעמוד הראשון תמונה גדולה של מוהרא"ש נ"י ותחתיה כתוב שאמר : "אבל יש לי כוונה אחרת בזה". ועיין בסיפורי מעשיות במעשה מהבעל תפלה ותבין מאד.

תו) פירש את הברכה 'הנותן לשכוי (הינו תרנגול) בינה להבחין בין יום ובין לילה' על פי מאמרם ז"ל (עירובין ק:) שאלמלא ניתנה תורה היו לומדים מידות מהחיות ומהתרנגול היו לומדים שלום בית שמבטיח לה הבטחות, אזי ממלאה את רצונו.

כי היסוד בחיים הוא שלום בית וצריך לשמור מאד שלא לריב. והתרנגול יש לו את הבינה להבחין בין יום - הינו אור האין סוף, שלום בית, לוותר. ובין הלילה - יאוש, דיכאון ומריבות. כי התרנגול יודע להשתמש בבינה ולשמור על השלום בית וזהו לימוד נפלא ללמוד ממנו ועל זה אנו מברכים בכל יום.

תז) שאלתי אודות מה שאמר רבנו ז"ל (לקו"מ ח"א סי' ח') שהצדיק הגמור שזכה לברר מעצמו את הרע הוא זה שיכול לרדת לצינור של הרשע להכניעו בבחי' "וירד אברם מצרימה", מה שאין כן צדיק שאינו גמור וכו'. ושאלתי הרי אצל יצחק אבינו שהיה עולה תמימה, אמר לו הקב"ה "אין אתה כדאי לירד מצרימה" ולכאורה הוא קשה מהתורה הנ"ל כי אדרבה! דיקא בגלל זה שהיה עולה תמימה וצדיק גמור היה ראוי שכן ירד לשם.

והשיב מוהרא"ש נ"י שכל בחי' כלולה מהכל. ויצחק אבינו היה בחי' אחרת. והסביר שמידתו היתה גבורה והבחי' הזו אינה יכולה לסבול את הרשעים. ושוב שאלתי על זה שכן מובא שיצחק גייר גרים והרי שכן קירב רשעים. והשיב על זה שלא הוא בא לקרב אותם אלא הם באו אליו. אחר כך הוסיף שכתוב "ויחפרו עבדי יצחק" – התלמידים שלו קרבו אותם ולא הוא.

תח) סיפר לי אחד ששאל אותו על מה שאמר רבנו ז"ל בספר המידות (קרי ח"ב, סעי' ד) : 'הבנים מתים, חס ושלום, על ידי ראית קרי' ואיך אפשר להינצל מזה. והשיב לו מוהרא"ש נ"י שבשביל זה אנו אומרים תיקון הכללי בכל יום (ועתה לאחר דבריו של מוהרא"ש נ"י מובן מאד שתיכף לאחר הסעיף הנ"ל בספר המידות, בא סעיף ה' שכתוב בו : 'תיקון גדול למקרה ח"ו לומר אלו עשרה קפיטל תהלים באותו היום' וכו', הינו תיקון הכללי. כי על ידי תיקון הכללי ניצולין ממיתת הבנים ולכן קשורים זה לזה – נראה לי).

תט) מוהרא"ש נ"י אמר שעברו עליו כל העשרה נסיונות שעברו על אברהם אבינו (ובספר הק' "מאור עיניים" להרה"ק ר' נחום מטשערנוביל זי"ע פרשת וארא ובעוד ספרים גם כן מובא שעל כל בר ישראל עוברים העשרה נסיונות הללו וכן אמר מוהרא"ש נ"י בפעם

אחרת שסובב גם על כל בר ישראל. רק הנראה הוא שעיקר שבחו הוא שזכה לעמוד בכל הניסיונות מה שלאו כל אדם זוכה).

תי) אמר שהוא בטוח שגם כשיעלה לעולם העליון לא יניחו לו להיכנס להיכל של רבנו ז"ל. אבל אותו זה לא מעניין כלל, רק יקח כסא או איזה פח וישב עליו בפתח ההיכל של רבנו ז"ל וכל נשמה שתעבור שם הוא יאמר לה : לכאן כדאי להיכנס ! כאן תהיה לך התחזקות ! וסיים : זה נקרא התקרבות אמיתית לרבנו ז"ל ! שמה שרק לא יהיה - אני את רבנו ז"ל לא עוזב !

תיא) פעם ניסיתי לתפוס אותו יום שלם בשביל שרציתי לשאול איזה דבר. ובלילה כשסוף סוף עלה הדבר בידי הוא שאל מה הבעיה היום שאתה מחפש אותי ? (כי שמע את כל ההודעות שהשארתי לו). והשבתי : "האם צריך לחפש אתכם רק כשיש בעיה ?". ואמר על זה : "בזה אתה צודק !" ותיכף שאל האם קראתי חומש ורש"י היום והשבתי שכן. ושוב שאל מה אומר רש"י על הפסוק "ותרא אותו כי טוב הוא" (כי היה אז פרשת שמות שמובא שם הפסוק הזה). והשבתי שהבית נתמלא באור. ענה ואמר : "כשהצדיק בבית יש אור בבית", ואמרתי שזו באמת הסיבה שהתקשרתי (כי היה קשור למה שנדבר מקודם שלא צריך לחפש אותו רק כשיש בעיות, אלא להכניסו בבית ולדלות ממנו דברי תורה ודעת אמיתי וממילא יש אור בבית).

תיב) פעם כשביקש מאנשי שלומנו שיתפללו עבורו, הזכיר את מה שאמר רבנו ז"ל (לקו"מ ח"א סי' ב') שקודם התפלה צריך לתת צדקה. ואמר אז שכמה אגורות גם כן טוב (כי זה ידוע שהבעל דבר מנסה להפיל את האדם בחלישות הדעת על ידי תחבולותיו ומטעה אותו כאילו שרק סכום גדול נחשב לצדקה. ועל זה בא לעורר ולחזק שכמה אגורות זה גם כן צדקה). והזכיר שגם בתפלה נותנים צדקה קודם התפלה, באמצע התפלה ואחר התפלה.

תיג) אמר שמובא בזוהר שמי שהקב"ה אוהב אותו שולח לו מתנה : עני. ואפילו שבא יום אחר יום צריך לתת לו משהו כי בזה הוא מזכה את עצמו. ואין לומר "אין לי" כי באמת לא יהיה לו ח"ו. ולא לשלוח את הילדים לומר "אבא לא בבית. אמא לא בבית" כי באמת לא יהיו בבית ה' ישמרנו.

תיד) בעניין הפצה אמר שלא לתת קונטרס או ספר בחינם. כי על ידי שההוא נותן פרוטה לצדקה בזה הוא נותן חלק מנפשו וכבר לא יזרוק את מה שקיבל. מה שאין כן אם מקבל בחינם הוא מזלזל בזה.

תטו) באחת הפעמים כשהתקשרתי אליו לשאול כמה שאלות כדרכי ותיכף כשענה נשכח ממני כל מה שרציתי לשאול מחמת אימת רבי. וכששאל : "כן אליהו, מה אתה רוצה לשאול?" ויען שכבר שכחתי כנ"ל, על כן מיהרתי לחשוב על איזו שאלה ומה שעלה בדעתי היתה השיחה מרבנו ז"ל (שיחות הר"ן סי' צ"ז) שעל ידי בשורות טובות אפשר להגיד תהלים. ושאלתי : "וכי אם אין בשורות טובות אזי אי אפשר להגיד תהלים?". ומוהרא"ש נ"י תיכף תפס את הכל ואמר : "אתה לא התקשרת בשביל לשאול את זה". ועניתי שבאמת לא התקשרתי בשביל זה אך מחמת היראה נשכח ממני מה שרציתי לשאול. ומוהרא"ש נ"י חיזק אותי מאד ומאז הייתי כותב את כל השאלות על דף לפני שהתקשרתי.

תטז) מוהרא"ש נ"י שאל מדוע תפס רבנו ז"ל (לקו"מ ח"א סי' י"ד) לעניין הגאווה את הר תבור. והסביר שבכל פעם שעבר דרך כפר תבור היה מתבונן ורואה שכל השטח הוא מישור גדול ולפתע צץ לו ההר. מי אמר לך לצאת מהאדמה? ! מאיפה באת? ! אך זה עניין הגאווה שפתאום התרומם לו כמו גיבנת ויצא מהאדמה - "הנה אני".

תיז) מוהרא"ש נ"י אמר שצריך לחנך את הילדים שבבית הכנסת לא רצים ולא משתוללים. ואת הגדולים צריך לעורר שלא ישנו שם. בית כנסת זה בית מקדש מעט וצריך לכבדו. מי שעייף שילך הביתה לישון.

תיח) שאלתי על מה שאמרו חכמינו הקדושים "הרוצה לישא אשה צריך שיבדוק באחיה תחילה". כי לפי זה קשה על מה שאליעזר עבד אברהם לקח את רבקה ליצחק ולא בדק באחיה שהיה לבן הארמי. ובתחילה מוהרא"ש נ"י צחק ואמר "נו, אתה צריך להגיע למערת המכפלה ולשאול את יצחק אבינו". וכך אמר גם בפעם השניה שחזרתי על השאלה: "יש לך שאלה על יצחק אבינו, אתה צריך ללכת למערת המכפלה ולשאול אותו איך לא בדק". ואמרתי "הנה אני שואל אתכם וזה יותר טוב" (כי אם אשאל במערת המכפלה מן הסתם איני זכאי כל כך שאקבל שם תשובה וכו', אך מוהרא"ש נ"י כן יתייחס אלי ויענה).

אך מוהרא"ש נ"י השיב על זה "אתה שואל שאלה טובה ואני לא יודע, לכן אתה צריך ללכת לשאול את יצחק אבינו". ובשעה שאמר שאינו יודע כבר הבנתי שיש לו על זה תירוץ כי בכל פעם שאינו יודע תיכף אחר כך הוא כבר כן יודע וכמבואר במקום אחר. ובאמת הסביר אחר כך ואמר: "כשאחד רווק ואין את מי לקחת אז לוקחים מה שיש ולא בודקים" (וה' יתברך עזר לי שאיזו תקופה אחרי כן זכיתי להיות במערת המכפלה ומאוחר יותר זכיתי לתירוץ ונכתב במקומו).

תיט) סיפר פעם על בחור אחד שהתארס והתקשר אליו לקבל ברכה. ומוהרא"ש נ"י ביקש ממנו שיחקה אותו (כי אותו בחור היה היה יודע לחקות הרבה מפורסמים) ובתחילה סירב מחמת בושה וכו', אך הוא נ"י חזר וביקש עד שההוא החל לחקותו, ואלה היו דבריו: "ראו לברוח רק אל הקב"ה! אין לנו אף אחד רק הקב"ה. מה ישאר מהאדם, רק תורה ותפלה שזכה לחטוף". וכשסיפר זאת מוהרא"ש נ"י אמר שמאד החייה אותו לשמוע שכשאחד מחקה אותו אין לו דיבורים אחרים לומר רק

לדבר מהתכלית ושאינ לנו אף אחד רק את הקב"ה. ואמר אז : "נו, תארו לעצמכם אם היה מחקה אותי ואומר : ראו לתרום בעין יפה עבור בניית ישיבה וכו' עם כסף אפשר לבנות מוסדות וכו' אילו בושות ועגמת נפש היו לי".

כי ידוע עד כמה מופרש ומובדל מוהרא"ש נ"י מכל פרשת הכסף וממש עליו כיוון רבנו ז"ל כשדיבר על השונא בצע (לקו"מ ח"א סי' ל') ועל הבעל תפלה (סיפורי מעשיות, מעשה י"ב) שאמר שממון לא לדבר כלל. ופעם אמר מוהרא"ש נ"י שהעולם אומרים ש'כסף' הוא ראשי תיבות כ'סף ס'ופרים פ'עמיים. ואמר על זה : 'ברוך ה' שאני לא מכיר ראשי תיבות כאלו...'. כי מי שמכיר אותו נ"י יודע שאת הכסף אינו סופר אפילו פעם אחת כי רחוק ממנו, רק סומך על מה שאומרים לו וכו'. וכן ידוע שאם נפל ממנו מטבע אינו מתכופף להגביהו כי אינו משתחווה וכו'. ופעם ראינו בפורים שנפל ממנו מטבע והרימו ותיכף הכניסו לקופת צדקה. והבן היטב.

תכ) בעת דרשה לנשים דיבר פתוח מענייני שלום בית וממה שבינו לבינה וכו' ואי אפשר להעלות את הדברים על הכתב. אך שוב ושוב חזר על מה שאמר ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל 'כשאסור - אסור הכל. אך כשמותר מותר הכל'. למחרת קרא לי לחדרו בשביל איזה עניין והזכיר אז גם את מה שדיבר בלילה עם הנשים ואמר 'תראה עד לאן אני צריך לרדת... להסביר דברים כאלה... העיקר שיהיה שלום בית בין הזוגות. כי אני רואה שהבעל דבר מחפש לעשות מריבות וגירושין ומתלבש בדבר הזה'. כי בדרשה הזאת הסביר שעיקר השלום בית תלוי ב... ואסור להחמיר בדבר הזה ולהיות פרוש וכו' והמבין יבין מעצמו כי אי אפשר לכותבו (וחזר וכפל בפני את הדברים ואם יתן ה' את החיים אחזור עליהם בפני כל מבקש ה' המבקש לשמור על שלום ביתו כי לא לחינם דיבר איתי מוהרא"ש נ"י על הדברים האלו, אלא שהיה רצונו שידעו כיצד לנהוג. ופעם אמר לאחד שעוסק עם חתנים שאלו

שמדריכים חתנים מלמדים אותם את מה שהגמרא אומרת בנדורים דף כ עמוד א' : 'אמר רבי יוחנן בן דהבאי ד' דברים סחו לי מלאכי השרת' וכו'. אך לא מגלים להם את מה שהגמרא אומרת שם בעמוד ב' : 'אמר רבי יוחנן זו דברי יוחנן בן דהבאי אבל אמרו חכמים' וכו'. וכן אמר על מה שלימד רב חסדא את בנותיו (שבת קמ:) שמי שמלמד את הדף הזה בגמרא ממהר לדלג עליו כי תיכף אחריו מתחילה משנה חדשה. אך למעשה חשוב מאד להתעכב וללמוד את מה שלימד רב חסדא לפני שממשיכים למשנה החדשה, עיי"ש היטב ובפירוש רש"י ותבין).

תכא) מוהרא"ש נ"י מעורר מאד לבקר חולים ובפרט בבית החולים כידוע. וכשהייתי לוקח איתי תלמידים (מכיתות ד',ה', ו') לבקר במחלקות הילדים וכן בשאר מחלקות (במקומות בהם שייך להראות חולים לילדים, כי יש חולים שלא שייך שילדים קטנים יראו כמובן למשכיל). והכנו שקיות עם מיני מתיקה והתלמידים חילקו לחולים וכן היו תלמידים שידעו לנגן בכלי נגינה ולעשות כל מיני עניינים לשמח את החולים. ומוהרא"ש נ"י שמח מזה מאד ושלח מכתב אישי לכל תלמיד שהגיע איתי לבית החולים וחיזקו ובירכו והמכתב עשה רושם גדול על התלמידים. וכתבתי את זה כי התורה היא תורת חיים וכל דבריו של מוהרא"ש נ"י הם לעובדא ולמעשה וכשרואה שמישהו מקיים את דבריו ועושה איתם מעשים טובים זו עיקר שמחתו, והבן למעשה.

רק תשמרו מאד לא להלחיץ את הילדים, ובפרט את הבן
היקר אם הוא רוצה להתפלל נסח אשכנז תתנו לו
להתפלל, הלואי שזה יהיה כל הבעיות של כל עם
ישראל, הורים לא צריכים להתערב באיזה נסח הילד
רוצה ללמוד ולהתפלל, העקר שיהיה איש ירא שמים
וחרד לדבר השם.

(אשר בנחל קנד, מכתב מ' כז, יום שלישי ג' סיון

ה'תשס"ו)

חינוך !!!

בחסדי ה' מורגשת התעוררות גדולה בעניין החינוך בקרב אנשי שלומנו היקרים שמבקשים ומחפשים עצות ודרכים לחנך את ילדיהם לאמונה ויראת שמיים טהורה, על כן אמרתי להציג כאן מתוך מאמרים שזכיתי לכתוב בעניין הזה ממה שעורר אותי אדמו"ר מוהרא"ש זי"ע לכתוב למען יהיה לתועלת הכלל.

RABBI E. S. SCHIK
1129 - 42nd STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק
ר"מ "היכל הקודש"
"חסיד ברסלב"
ע"ש וצה"ק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
בארץ ובחו"ל

בעזה"י יום ו' ערב שבת קודש לסדר האזינו ז' תשרי ה'תש"ע

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אליהו מאיה נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך, אף שכתבתי לך כבר היום מכתב, אכתוב לך עוד פעם, אל תבהל משום בריה שבעולם, אתה תלמד את הילדים כמו שאתה מבין, ותחנך אותם כפי שאתה מבין, ואדרבה מכל הבעיות אתה תלמד הרבה איך להתנהג עם התלמידים ואיך תוכל לחבר עוד ספרים בענייני חינוך, כי ילדים צריכים הרבה תשומת לב, ואפילו שההורים נותנים להם מכות וכו' וכו', אתה צריך ללמד אותם שלא ידברו אף פעם על ההורים, רק אתה תלמד אותם כפי שאתה מבין, אל תבלבל את עצמך משום דבר שבעולם, ומכל שכן שאף אחד לא יגיד לך דעות, כי אתה מלמד בחסד עליון. תחזק ותחזק את אשתך ואת הבנות שלך, והקדוש ברוך הוא יעזור לך עם בן זכר השנה אם תתפלל להקדוש ברוך הוא.

המאחל לך שבת שלום וחתימה טובה

RABBI E. S. SCHIK
1129-42nd STREET
BROOKLYN, N.Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק

ר"מ "היכל הקודש"

"חסידו ברסלב"

ע"ש הגה"ק אדמו"ר מוה"רין מברסלב זי"ע

בארץ ובח"ל

בעודי יום ב' לסדר האינו ח' תשרי התשע"ג

שלום וברכה אל אליהו מאיה נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך.

כן זה יצא מפי מה שאמר לך האברך [REDACTED] נ"י, שרציתי שתכתוב פעם בחודש מור בעניני חינוך, כי אני רוצה שיצא כל חודש מגזון ברסלב עשיר מאד עם כל מיני נושאים, כי תהלה לאל יש עכשיו התעוררות בכל העולם כולו על דבר רביז"ל, ולכן גם אנחנו נתרום בגילוי ופירסום דעת הצדיק.

RABBI E. S. SCHIK
1129 - 42nd STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק

ר"מ "היכל הקודש"

"חסידו ברסלב"

ע"ש הגה"ק אדמו"ר מוה"רין מברסלב זי"ע

בארץ ובח"ל

בעודי יום ה' לסדר פנחס י"ב תמוז התשע"א

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיש וירדפו אל אליהו מאיה נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראיתי את השאלות ותשובות שלך, זה מאד מאד יפה, יעזור הקדוש ברוך הוא שתהדיר את כל הכח שלך בהתלמידים, ובפרט שזה הכיתה הגדולה, והם קרובים מאד לבנות בתים, ולכן הם צריכים הדרכה איך להתחזק בחייהם ולבנות את הבמחזון עצמי שלהם. הרב הקדוש מסאטמאר זי"ע אמר פעם במסיבת מלמדים, שעבודת מלמד צריך להיות קודש קדשים, וצריך לדעת שאם בונים תלמיד אחד זה לא שמציל נפש אחד וכו', אלא מציל אוצר הנשמות, היינו כי מורתלמיד הזה עוד יצא דורות וכו', נמצא כשבונים את התלמיד בונים אוצר הנשמות ממש, ולכן תלך בנישה הזו עם התלמידים, ובודאי תצליח.

שאלה : קראתי את הספר שלך ואני לא מסכים איתך כמעט בכלום. מה כל כך נורא אם ילד יחטוף איזה פליק או צעקה שתגלה לו מה אני חושב עליו מדי פעם?

תשובה : ראשית – אני מודה לך על הכנות וחשוב שאמרת את דעתך. אני אוהב ביקורת. אני חושב שאתה אדם כל כך מיוחד והלוואי והיתה לי הזכות לפגוש אותך.

בנוגע לשאלתך – על מנת שאוכל להשיב לך תשובה ראויה, חסרים לי מספר פרטים עליך בעצמך מאחר שאיני מכיר אותך או את הידע שלך בענייני חינוך. אם תועיל לענות על השאלות הבאות ולשלוח לי מכתב נוסף, זה יעזור מאד :

(א) כשאתה היית ילד ועשית דברים שהרגיזו את הוריך. כיצד הם נהגו איתך? איך הם התמודדו עם המעשים שלך?

(ב) כיצד הרגשת בעצמך עם מה שהם עשו איתך? מה היו המחשבות שלך על הוריך באותם רגעים?

(ג) כשאתה היום מחטיף פליק לילדך. מה הם הרגשות שקדמו אצלך לאותו פליק? האם היית רגוע ושליו לחלוטין או שמא כעס גדול כעסת עד שלא יכולת להתאפק ולכן החטפת את הפליק?

(ד) איך התשובות שהשבת על שאלות ב' ו-ג' תואמות את הפסוק : "ואהבת לרעך כמוך" ואת מאמר חז"ל : 'מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך'?

(ה) האם במהלך לימודך בגמרא נתקלת במאמר חז"ל (מועד קטן יז.) על המכה את בנו גדול שעובר משום "ולפני עור לא תתן מכשול"? האם עיינת בדברי הריטב"א שם?

ו) האם יש ברשותך את הספר הנפלא "פלא יועץ" וכבר למדת את מה שנאמר שם באות 'הכאה'? במקרה שכן – אשמח אם תספר לי מה הבנת מהדברים שקראת שם.

ז) האם מובן לך הדבר שבכל הכאה שאתה מכה את בנך אתה למעשה גורם לו להבין שכך היא הדרך לפתור בעיות? כשילד אחר יתגרה בבנך בתלמוד תורה, סיכויים רבים שבנך יחליט להכותו משום שזו הדרך שלמד בבית. ואז יגיע המלמד ויסביר לו שאסור להכות. וזה יגרום לבלבול גדול אצל בנך : מצד אחד בבית הוא מקבל סטירות מפעם לפעם. ומצד שני המלמד אומר שאסור להכות. זה מאד מתסכל ילד לחיות בצורה שכזאת. מה דעתך על כך?

ח) עד כמה אתה מצליח להבין שבכל פעם שאתה מכה את בנך או מזלזל בו באופנים שונים, אתה למעשה מנתק את הקשר שלו איתך? האם ברור לך שברגע שהקשר בין ההורה לילד נחלש או גרוע מכך – אינו קיים, שוב לא יכנסו הדברים שיאמר ההורה ללבו של הילד, וזוהי הבעיה הגדולה שבכל הבעיות בחינוך?

ט) האם אתה מבין שה' יתברך מודד לאדם מידה כנגד מידה? והרי כולנו מגיעים בראש השנה ונשפטים על כל המעשים. האם ידוע לך מה שפירש הצדיק הקדוש ר' אהרן מטשרנוביל זי"ע על הפסוק : "וכל בניך לימודי ה'" – כפי שאדם מתנהג עם כל בניו, כך הוא כביכול מלמד את ה' יתברך כיצד להתנהג איתו. אם הולך איתם ביד קשה, כך יהיה לו. ואם הולך איתם ברחמים ומסביר להם ומשוחח איתם כפי דעתם, כך ילך ה' יתברך איתו וירחם עליו. כי "ה' צלך" ומתנהג איתך כמו הצל שלך – כשאתה עושה כך, הצל

עושה כמוך. אם אתה הולך בחסד - יהיה לך חסד. ולהיפך - להיפך. והרי כולנו חטאנו, ולמרות שבראש השנה ויום הכפורים הקודם כבר בקשנו סליחה וקיבלנו על עצמנו להשתפר, והנה בכל זאת בראש השנה הבא אנו שוב מבקשים סליחה ושוב מקבלים על עצמינו להפסיק עם השטויות וחוזר חלילה כי בשר ודם אנחנו וקשה לנו שלא להיכשל. וה' יתברך בודאי מבין זאת ורוצה לסלוח. ובמי הדבר תלוי? בנו בעצמנו. כי ה' יתברך מודד לאדם במידה שמודד בעצמו. וכן כתב בספר 'תוכחת חיים' (בפרשת שמות): הרי הוא אומר "כעני עבדים אל יד אדוניהם וכעני שפחה אל יד גבירתה כן עינינו אל ה' אלקינו". לפי פשוטן של דברים שאנחנו שואלים מהקב"ה שירחם עלינו כמו שמקוה העבד מהאדון והשפחה מגבירתה. ואם האדון והגבירתה הם נוהגים באכזריות, מה מקום להתפלל אל ה' ולבקש ממנו שאלה כזאת? עיין שם בדבריו הנעימים. האם הדברים הללו מוכרים לך?

אם תוכל להשיב לי על השאלות הנ"ל, זה יקל עלי להשיב על שאלתך. ושוב - אולי תוכל גם לחשוב על דרך שנוכל להיפגש. לכבוד יהיה לי לפגוש אדם מיוחד כמוך שלא שומר דברים בלב.

המצפה לתשובתך...

**פירוש על החומש כפי ההקדמות
שזכינו לקבל מכ"ק אדמו"ר מוהרא"ש זי"ע**

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום. פרש"י : לפי שהיו השבטים מבזים אותו : הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודת אלילים והרג נשיא שבט מישראל, לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן.

הקשה הרה"ק מסאטמאר זי"ע מה יוצא ממה שיחסו הכתוב אם הוא בן פוטי או בן אהרן. שהרי אם הרג את זמרי על פי ההלכה שקנאין פוגעין בו, אז אפילו אם הוא בן פוטי עשה כהוגן. ואם לא עשה כדין בהריגתו – אסור גם אם הוא בן אהרן.

(ב) 'בן אלעזר בן אהרן הכהן'. צריך ביאור מדוע יחסו הכתוב עד אהרן ולא היה די לייחסו עד אלעזר, ומה בא להשמיענו בזה.

(ג) 'השיב את חמתי מעל בני ישראל'. היה לו לכתוב 'מבני ישראל', מהו 'מעל'.

(ד) לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום. ו' של 'שלום' קטיעא. וצריך ביאור.

(ה) בגמרא סנהדרין (פב:): 'אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה הקדם לו שלום שנאמר לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום'. וצריך להבין מפני מה צריך משה דיקא להקדים לו שלום.

אלא שכבר התבאר (לעיל בפרשת בלק) שעיקר קנאתו של פנחס היתה על כבודו של משה רבנו. ומובא באלשיך הק' (להלן, כז טז) כי הנה ידענו מחכמי האמת כי נפש משה רבנו עליו השלום היתה כוללת כל כללות שישים רבוא ישראל. ותהי להם כערך בחינת שורש האילן אל בחינת הענפים וכו'. וזהו אומרו 'יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש' שהוא 'על העדה' – שרוחו עולה על גביהן, וזהו 'איש על העדה', עיי"ש.

ולצד שקנאתו של פנחס היתה לכבודו של משה אשר הוא 'איש' שבודאי היה 'על העדה' ומעל כולם, על כן אמר ה' יתברך : "פינחס בן אלעזר וכו' השיב את חמתי מעל בני ישראל", 'מעל' בני ישראל דיקא שזה סובב על משה רבנו שהוא מעל בני ישראל כנ"ל. כי ה' יתברך מקנא לכבוד הצדיק יותר מעל כבוד עצמו כמבואר וחמתו יתברך היתה לסיבת מי שהוא 'מעל' בני ישראל שהוא משה רבנו כנ"ל ופנחס השיבה אחורנית 'בקנאו את קנאתי'. כי במידה רעה נאמר : 'כל החולק על רבו כחולק על הקב"ה' (סנהדרין קי), ובמידה טובה שקינא לכבוד הצדיק נאמר : "בקנאו את קנאתי".

ומהטעם הזה 'אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה הקדם לו שלום שנאמר לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום'. כי כיון שפנחס קינא לכבודו של משה וה' יתברך בוחן לבות והבין את כוונתו אף שכלפי חוץ היה נראה שמקנא על העברה שעבר זמרי עם המדיינית וכמבואר בדברינו בפרשת בלק, על כן ציוה שמשה דיקא יקדים לו שלום להכרת הטובה אשר קינא לכבודו וכמו שפירש כאן רש"י : 'כאדם המחזיק טובה וחסות למי שעשה עמו טובה'.

והנה לאחר שמסר את נפשו ונקם בשונאו של הצדיק, היו השבטים מבזים אותו : הראיתם בן פוטי זה וכו' ולא מצינו שפנחס השיב דבר אלא שתק וקיבל את הבזיונות.

ואומר רבנו ז"ל (לקו"מ ח"א סי' ו') שעיקר התשובה היא שישמע בזיונו ידום וישתוק. וצריך להיות 'אדם היושב על הכסא' ולית אדם בלא אל"ף. וזה אותיות אדם, אלף דם. הינו על ידי דום לה' נעשה אל"ף, ונעשה אדם

לשבת על הכסא. כי הוא"ו שבתוך האלף הוא רקיע כלליות הגונין, הינו הבושה, כנ"ל. והנקודה התחתונה היא השתיקה והדמימה, כמו שכתוב: "והארץ הדום רגלי", וזה בחינת חיריק, בחינת: "ותחת רגליו", והנקודה העליונה הוא כסא דמתכסיא, בחינת תשובה, בחינת: "כבוד אלקים הסתר דבר", בחינת: "במכוסה ממך אל תחקור", בחינת: "וממעל לרקיע דמות כסא וכו', ונעשה אדם לשבת על הכסא", בחינת: "כמראה אדם עליו מלמעלה".

ואז נעשה יחוד בין חמה ללבנה, שהשמש מאיר ללבנה, ונעשה יחוד בין משה ויהושע, כי (בבא בתרא עה.) 'פני משה כפני חמה', ודא נקודה העליונה, בחינת כסא, בחינת משה, כמו שכתוב (תהלים פ"ט): "וכסאו כשמש נגדי", בחינת: "וממעל לרקיע דמות כסא". והנקודה התחתונה היא יהושע, בחינת לבנה, בחינת: "ותחת רגליו כמעשה לבנת", דא לבנה. והוא"ו שבתוך האלף הוא הרקיע, הוא בחינת האהל, כמו שכתוב (שמות ל"ג): "ויהושע בן נון לא ימיש מתוך האהל". ו'אהל' הוא רקיע, כמו שכתוב (ישעיהו מ): "וימתחם כאהל לשבת", וכתוב (תהלים ק"ד): "נוטה שמים כיריעה", וזה (שמות כ"ו): "יריעות האהל".

וכסא העליון, הינו נקדה העליונה נחלקת לשלוש טפין. כי תשובה צריך להיות בשלוש תנאים, כמו שכתוב (ישעיהו ו): "פן יראה בעיניו, ובאזניו ישמע, ולבבו יבין ושב". ואלו השלש בחינות הם נקודת סגו"ל, 'וסגול דא חמה' (תקונים בהקדמה ז:), הינו פני משה כפני חמה וכו', עיי"ש.

והנה כשהשבטים ביזו את פנחס שאבי אמו פיטם עגלים לעבודה זרה והוא שמע ושתק. אזי בזה נעשה דומה לאהרן הכהן שגם עליו נאמר (ויקרא, י'): "וידום אהרן" וכמ"ש בספה"ק אורח לצדיק (מהצה"ק ר' אליעזר ליפא זי"ע בן הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זי"ע בפרשה הזו ד"ה ותקרבנה בנות צלפחד) כל אחד כפי עסקו בחייו הוא מורישי לבנו החיות ההיא. נמצא מי שעסק בחייו במשא ומתן והניח נכסים הם הם חיותו שיהיה מלביש והכניס עיקר חיותו בהם. וכשנפטר לעולמו שבק חיותו לבנו לעסוק בהם. ולזה אם אביו עסק בחייו בתורה ובמצות ומעשים טובים ושבק חיים, זה הוא מן האחדות הבורא

שירש בנו זכותו ממעשיו הקדושים שיגיע מעשיו למעשה אבותיו ולמלאות מקום אבותיו וכו', עיי"ש.

והנה 'בני בנים הרי הם כבנים' (יבמות סב:) וכיון שפנחס שמע ושתק, על כן גילה הכתוב שירושה היא לו מאבי אביו אהרן הכהן שאף עליו נאמר "וידום אהרן" כנ"ל, ובדבר הזה נחשב לבנו ולכן יחסו עד אליו וכן שלל את ייחוסו לאבי אמו שפיטם עגלים כי מה לו ולזה.

והשל"ה הקדוש (על הפרשה) אחר שהביא מהזוהר שנשמותיהם של נדב ואביהו נתעברו בפנחס, כתב וזו לשונו בהגה"ה: מצאתי בקונטרס האר"י ז"ל אצל אליה כתיב (מלכים א, יט) "וישאל את נפשו למות ואמר כי לא טוב אנכי מאבותי". הענין כי פנחס בקנאו את קנאה זכה לעיבור נשמות נדב ואביהו, וכשחטא בעניין בת יפתח נסתלקו ממנו, וזהו "לפנים היה ה' עמו" (עיין דברי הימים א, ט וברש"י). וכשחזר ונתלבש בקנאה בענין עובדי הבעל חזרו אליו ונתקנו על ידי האש שירדה מן השמים וכו', עיי"ש.

ובזה יובן מפני מה ו' של 'שלום' קטיעא. כי ו' היא בחי' רקיע כמבואר בדברי רבנו ז"ל בסי' ו' הנ"ל. שזה בחי' בזיונות שמשנתנים פניו לכמה גוונים כרקיע. ופנחס בשתיקתו זכה לתקן את זה. אך כשחטא בעניין בת יפתח הפסיד את זה כי היה הויכוח בינו לבין יפתח בענייני כבוד (עיין שם ובתענית ד. ותוד"ה והיינו) וממילא פגם בכבוד אלקי כי ביקש כבוד מלכים שהוא כבוד בשר ודם כמבואר כל זה בדברי רבנו ז"ל בסי' ו' הנ"ל.

ועל כן נקטעה הו' באמצע מחמת שפגם בבחי' רקיע כי היה לו לבטל את כבודו ואף להתבזות כדי ללכת ליפתח ולהתיר את נדרו. וכיון שלא עשה כן אלא הקפיד מאד על כבודו, כבוד בשר ודם, ומזה באה תקלה לבת יפתח כמבואר שם בנביא. ונמצא שזהו 'מעוות לא יוכל לתקון' כי נסובה עליה הרעה, על כן התעוותה הו' שהיא בחי' רקיע ונקטעה באמצע. אך כששב וקינא בעניין עובדי הבעל, שוב תיקן את הו' הנ"ל כי קינא לכבוד אלקים שלא ילכו ישראל אחרי הבעלים, ועל כן נמשכה הו' ונתקנה, והבן היטב.

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וגו'.

חכמינו הקדושים אומרים (מגילה ז'): : רבה ורבי זירא עבדו סעודת פורים בהדי הדדי, איבסום, קם רבה שחטיה לרבי זירא. למחר בעי רחמי ואחייה [רבה ורבי זירא עשו סעודת פורים יחד והשתכרו. קם רבה ושחט את רבי זירא. למחרת ביקש עליו רחמים והחייה אותו].

הנה הרב הגדול חיד"א ז"ל כתב (ברכי יוסף אבן העזר סימן יז) ויש להסתפק אשת ר' זירא כי נשחט בעלה ומת, ודאי פקעי קדושיה והותרה לשוק, וכי חיה למחר ר' זירא, היה צריך לקדש לאשתו קדושין חדשים, דפנויה היא, ודמי למחזיר גרושתו דבעי קדושין חדשים, דקדושי קמאי נדדו הלכו בגט ופנים חדשות באו לכאן, והוא הדין בזו שמת בעלה, הנה מיתתו מתיר אף מפקיע קידושיה דידיה, וכי הדר חי מילתא חדתא היא. או דילמא הא דהאשה קונה עצמה במיתת הבעל, היינו דוקא כאשר מת ונשאר מת, אך כשלא נקבר וחי ע"י נביא או חסיד, אגלאי מילתא דאותה מיתה לא היתה מיתה כמות כל האדם, ולא פקעי קדושי קמאי ואשת איש, ולא תפס בה קידושי דאיניש דעלמא, ובעלה כאשר חי מותר בה מיד כאשר היה לפני מותו.

ועיין שם שנסתפק בזה ומצדד שאם חזר וחי על ידי צדיק וחסיד שהחייה אותו אזי זיקת בעלה הראשון עליה ועדיין אשתו היא (וזה לשונו בקצרה : מ"מ למדנו מהירושלמי, דאם אחר שמת נעשו נסים וחי, אכתי אגידא ביה אשתו זאת, ולא מהניא לה מה שמת ודאי, כיון דלבסוף חי, ובהא אית לן למימר דגם תלמודא דידן מודה, דאי אתרמי כי האי, המיתה שמת כמאן דליתא, ולא פליגי תרי תלמודי אלא דוקא לחוש שיחיה, דבהא לש"ס דילן ליכא למיחש חששא רחוקה, וכדסבר ר' חניי דירושלמי נמי, אבל אי הוה עובדא, לכ"ע כי חיי הדר לקמייתא, כי אשתו היא והוא בעלה וכו', עיי"ש).

ובדרך צחות יש לומר כי אם הספק קיים והוכרע לגבי אשה שבעלה נפטר וחזר לחיים על ידי חסיד, אך לגבי בן אין כלל ספק ולעולם מתייחס אחר אביו ו'בין כך ובין כך קרויים בנים' (קידושין לו.). וזה שפנחס בעת שקינא והרגו לזמרי פרחו נשמתו כמובא במדרשות. ובודאי שאין מקום לומר

שאולי לאחר שהחזיר לו ה' יתברך את נשמתו, שוב אינו מתייחס אחר אביו שהרי כיון שהדר וחי מילתא חדתא היא. אלא ודאי שמתייחס אחר אביו וכמו שאומר הכתוב לאחר שחזרה אליו נשמתו : "פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן" ונמצא שמתייחס אחר אביו ואבי אביו.

וכן הוא לגבי כלל ישראל שפרחה נשמתם בעת מתן תורה וכשהחזיר להם ה' יתברך את נשמתם, שבו והתייחסו אחר אבותיהם אברהם, יצחק ויעקב ולא פקעה קדושתם מהם, ודו"ק.

וכן נמצא בכל איש אשר עובר עליו משברים וגלים עד שפעמים רבות נופל למקומות טמאים ורחוקים מאד רח"ל וכמו שאומר רבנו ז"ל (לקו"מ ח"א סי' ר"ו). ודאי שאין מקום לומר שכיוון שנפל להיכן שנפל ועשה מעשי רשע רח"ל, ורשעים בחייהם קרויים מתים (ברכות יח:), אזי שוב אינו מתייחס אל הצדיק ושמו הקדוש אינו נקרא עליו.

כי גם מי שנפל להיכן שנפל רח"ל עד שנחשב לרשע הנקרא מת כנ"ל, עדיין שם הצדיק נקרא עליו כששב ומחייה את עצמו בלימודיו הקדושים. ובאמת כל ההתעוררות שהתעורר לשוב ולעשות התחלה חדשה באה לו מכוחו של הצדיק, וכמו שדקדק החיד"א ז"ל "אך כשלא נקבר, וחי ע"י נביא או חסיד, אגלאי מילתא דאותה מיתה לא היתה מיתה כל האדם". כי סוף סוף כיון שלא נקבר, שזה בחי' מה שמת ופקר לגמרי רח"ל, אלא 'חי על ידי נביא או חסיד', שזה בחי' הצדיק האמת העוסק בלהחיות את כל הנפולים הללו, בבחי' "הקיצו ורננו שוכני עפר", אזי 'אגלאי מילתא דאותה מיתה לא היתה מיתה כל האדם'. ואם זה נאמר לגבי אשה שרק זיקת בעל יש לגביה, על אחת כמה וכמה בן אצל אביו שלעולם שמו נקרא עליו, בודאי שאין מיתתו על ידי נפילתו למעשי רשע, מיתת עולם אלא עניין זמני בלבד. וכמו שאמר רבנו ז"ל שמי שמקורב אליו אזי לעברות שלו כבר אין ידיים ורגליים כי לבו נוקפו בשעה שעובר את העברה ואין לו הנאה ממנה. וסוף כל סוף ישוב הבנים אל שולחן אביהם 'וכבר הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן' (עיי' רמב"ם הלכות תשובה פ"ז ה"ה) והבן מאד.

בני ראובן חנוך משפחת החנוכי. פרש"י : לפי שהיו האומות מבזין אותם מה אלו מתיחסין על שבטיהם סבורין הם שלא שלטו המצריים באמותיהם. אם בגופם היו מושלים קל וחומר בנשותיהם. לפיכך הטיל הקב"ה שמו עליהם ה"א מצד זה ויו"ד מצד זה לומר מעיד אני עליהם שהם בני אבותיהם וזהו הוא שמפורש ע"י דוד (תהלים קכב) שבטי י"ה עדות לישראל. השם הזה מעיד עליהם לשבטיהם לפיכך בכולם כתיב החנכי הפלואי וכו'.

לפי הטעם שבא לשלול את טענת האומות בקל וחומר שאם בגופם היו מושלים וכו'. היה צריך להטיל את שמו ית' עליהם כבר במניינים הקודמים שמנה אותם מאז צאתם ממצרים, שהרי כבר אז היו יכולים האומות לטעון את הקל וחומר הנ"ל ומדוע המתין עד למניין הזה בכדי להטיל את שמו ית' עליהם ומה חידוש יש בו.

ב) כיון שהשם י"ה מעיד עליהם לשבטיהם, היה ראוי שיופיע כסדר. ומה טעם שהקדים את הה"א ליו"ד – ה'חנוכי, ה'פלואי וכן כולם, הלא דבר הוא.

ג) האלשיך הקדוש היקשה וכי מי יאמר לאומות שכך כתוב בתורה שישראל מיוחסים הם. וכי האומות יסתכלו בתורה ויראו ולא יטענו את שקריהם עוד.

ויתבאר על פי דברי רבנו ז"ל (לקו"מ ח"א סי' מ"ג) כי הדיבורים של הרשע שהוא בר דעת, מולידים ניאוף בהשומע. כי הזווגים נמשכים מהדעת, כמו שכתוב (בראשית ד) : "והאדם ידע את חוה אשתו", וכתוב (במדבר ל"א) : "כל אשה יודעת איש". אך יש שני מיני זווגים, הינו זווג דקדושה, הוא התקשרות לצדיקים, ואל התורה, ואל השם יתברך, זה נמשך מדעת דקדושה. וזווגים של עברה, נמשכים מדעת דקליפה. והדיבור הוא התגלות הדעת, כי אין יודעים מה שבדעת, אלא על ידי הדיבור, כמו שכתוב (תהלים י"ט) : "ולילה ללילה יחוה דעת". 'יחוה' מלשון דיבור, שהדיבור מדבר מה שבדעת. וכשרשע מדבר ומוציא מפיו הבלים, מוליד אוריים ארסיים של

ניאוף. והשומע ממנו הדיבורים, ונושם נשימות, מכניס בגופו אלו האוירים. ולפיכך בבלעם שהוא בחינות דעת דקלפה כמו שדרשו חכמינו, זכרונם לברכה (ספרי פרשת וזאת הברכה, ובזהר שמות כ"א:, בלק קצ"ג:): על פסוק: "לא קם כמשה" וכו', 'בישראל לא קם, אבל באמות קם, ומנו בלעם'. כי משה הוא דעת, ולזה נקרא דורו "דור דעה" (ויקרא רבה פ"ט): ולכך כשנטלו מואב עצה ממדין, אמרו להם: אין כחו אלא בפה, כי הפה הוא התגלות הדעת. אמר מואב, אף אנו נבוא עליהם באדם שכחו בפה. כי הוא גם כן דעת דקליפה, כמו שכתוב (קהלת ז'): "את זה לעמת זה עשה אלקים" וכו', עיי"ש.

וזה שאחר עצת בלעם שיעץ להחטיא את ישראל, ציוה ה' את משה "צרור את המדינים והכיתם אותם כי צוררים הם לכם" על שהפקירו בנותיהם לזנות כמובא ברש"י והיא עצת בלעם. כי הטומאה שהכניס בעולם עם הבל פיו הטמא עדיין שרתה שם והיה עליהם להישמר מזה.

וכדי שלא יכנס בישראל הבל פה הטמא של בלעם וטענת האומות שאין הם מיוחסים וכו' כנ"ל, על כן הטיל הכתוב אותיות שם י"ה דיקא. כי רבנו ז"ל אומר (לקו"מ ח"א סי' ל"ו) 'סלוקא דיסודא עד אבא ואמא' [היסוד שהוא שמירת הברית עולה ומגיע עד המוחין שהם אבא ואמא]. שהם בחינת חכמה ובינה, שהם י"ה, שהם מוחין. נמצא כשתיקן אות ברית קודש כראוי, אזי המוחין שלו בשלמות.

ולכן דיקא במנין הזה שהיה אחר עצת בלעם והבל פיו הטמא, היה צורך להטיל י"ה בשמותם ולהצילם מדיבורים רעים של בלעם והאומות. וזה לא היה שייך במניינים הקודמים שלא היה מי שבא עליהם עם הטומאה הזו רח"ל.

ולכן שם י"ה הוא "עדות לישראל" דיקא ולא עדות "על ישראל" שכשרים הם. כי רק בעבור ישראל ההוגים בתורה הטיל הכתוב אותיות י"ה בשמותם כדי להוציא ספק מליבם ולשומרם מטומאת בלעם והאומות כנ"ל. נמצא שכל העדות הזו נועדה רק בעבורם ולא בעבור האומות שממילא אינם

יודעים מה כתוב בתורה. וכנגד החשש שאולי יהיה בישראל מי שתיכנס בו מחשבה רעה שאינו באמת מיוחס כראוי מחמת שהמצרים שלטו בגופן קל וחומר וכו'. כנגד זה הטיל הכתוב י"ה בשמותם להוציא מלבו את המחשבה הנ"ל שהגיעה מצד טומאת בלעם.

ומה שהטיל הכתוב ה' קודם ל"י הוא משום שכך הוא סדר הדברים ורק באופן הזה אפשר לזכות לקדושת הברית – מלמטה למעלה. כי בתחילה, מי שהוא בבחי' נמוכה כמי שיצא ממצרים ובא ליטהר, צריך להרבות בתפלה ותחנונים שיזכה לקדש את מוחו, את עיניו וכו'. והתפלה על זה היא בחי' ה' מוצאות הפה (עיי' לקו"מ ח"א סי' קי"ב) וכן היא בחי' מלכות (כמובא בהקדמת התיקונים : מלכות – פה). כי כפי שמתפלל אליו ית' יותר מתגלה שקיבל על עצמו עול מלכותו ית' ולכן פונה אליו בתפלה. ומלכות ותפלה היא בחי' אות ה' אחרונה שבשם כידוע.

נמצא שהתחלה היא בתפלה שהיא בחי' ה' כנ"ל עד שזוכה ל"י שהיא חכמה כידוע וזוכה להדביק את מחשבתו בו ית' שהיא שלמות שמירת הברית ובזה ניצול מעצת רשעים ומטומאת הברית.

ומה שכתוב "שבטי י"ה עדות לישראל" והקדים את ה"י לה', הוא משום שהפסוק הזה מדבר על ישראל דיקא שהיא בחי' גבוהה – 'לי ראש' (לקו"מ ח"א סי' כ"א) שקידש את ראשו, בחי' חכמה, בחי' י', ולכן מרבה לדבר אליו יתברך מרוב כיסופין וגעגועים שיש לו אחריו ית' שזה בחי' ה' – תפלה כנ"ל, והבן למעשה.

וראיתה אותה ונאספת אל עמיך וגו'. וידבר משה אל ה' לאמור יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה.

הנכון היה לומר 'וראית'. וצריך ביאור על מה באה תוספת ה' בסוף המילה והאלשיך הקדוש כבר עמד על זה.

ב) צריך טעם לסמיכות בין מה שהבטיחו ה' לראות את ארץ ישראל, לבקשתו למנות איש על העדה.

ג) "ה' אלקי הרוחות לכל בשר" צריך ביאור.

ד) "קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו". מילת 'איש' מיותרת כי מי לא ידע שהיה יהושע איש ולא מלאך. והנכון היה לומר: "קח לך את יהושע בן נון אשר רוח בו".

ויתבאר על פי דברי רבנו ז"ל (לקו"מ ח"ב סי' קט"ז) שסיפר שכשהיה בארץ ישראל, סיפרו לו שם החשובים שהיו שם, שבאו ממדינות אלו וקבעו דירתם שם בארץ ישראל, כמפורסם. וסיפרו לו, שקודם שהיו בארץ ישראל, לא היו יכולים לצייר לעצמן שארץ ישראל היא עומדת בזה העולם, והיו סוברים שארץ ישראל הוא עולם אחר לגמרי, לפי גודל קדושת ארץ ישראל המבואר בספרים. ומפורש בתורתנו הקדושה מעלת קדושת ארץ ישראל כמה וכמה פעמים, והתורה בעצמה מפרשת כל גבולי ארץ ישראל לגודל מעלתה וקדושתה העצום והנורא מאד מאד. על כן לא היו יכולין לצייר לעצמן בעיניהם שארץ ישראל יהיה בזה העולם, עד אשר באו לשם וראו, שארץ ישראל היא בזה העולם ממש. כי באמת ארץ ישראל הוא כמו מדינות אלו ממש, ועפר ארץ ישראל הוא במראה ודמות כמו עפר מדינות אלו ממש. כי מה שמביאין לפעמים עפר לבן משם זהו רק במקומות פרטיים, וגם במדינה זו נמצא עפר לבן ועפר של נתר בכמה מקומות, אבל עיקר העפר בארץ ישראל הוא כמו עפר מדינות אלו ממש. כי באמת בדמות ותמונה אין חלוק כלל בין ארץ ישראל ובין שאר מדינות, להבדיל, ואף על פי כן היא קדושה מאד מאד בתכלית הקדושה עצומה ונוראה מאד. אשרי הזוכה להלך שם אפילו ארבע אמות וכו', כאשר הפליגו רבותינו, זכרונם לברכה וכל הספרים בעוצם קדושתה הגדולה והנוראה.

וסיפר רבנו, זכרוננו לברכה, זאת, כי הוא ענין נצרך מאד לכמה ענינים, שבני אדם נבוכים בהם בטעותים. כי יש טועים סוברים, שצריכין להכיר את הצדיק

או שאר דבר שבקדושה להכירו בפניו בצלמו ודמותו, שיהיה משונה בדמותו וכתנועותיו דיקא, ובאמת לא כן הוא. כי הצדיק הוא בדמות וצלם ככל האנשים ואין בו שום שנוי, ואף על פי כן הוא ענין אחר לגמרי, ושאר בני אדם אינם בדמותו כלל באמת לאמיתו, כמו שאמר רבנו, זכרונו לברכה, שאיש הכשר נדמה, שהולך עם כרכשות ודקין כמו שאר בני אדם, ואף על פי כן הוא ענין אחר לגמרי. וכן ארץ ישראל באמת היא מובדלת ומופרשת לגמרי משאר ארצות בכל עניניה ובחינותיה. ואמר רבנו, זכרונו לברכה, שארץ ישראל יש לה רקיע אחר משאר ארצות, וכמובן בזוהר הקדוש פרשת תרומה, אך אף על פי כן בגשמיות לפי מראה עיני האדם אין רואים שום שנוי בין ארץ ישראל לשאר ארצות, כי אם מי שזוכה להאמין בקדושתה, יכול להבחין קצת ההפרש וכו', עיי"ש.

ומבואר בדברי האלשיך הקדוש זי"ע כי ה"א של 'וראיתה' היא מיותרת שהרי באומרו "וראית את אחורי" (שמות לג) אין שם ה"א בסוף התיבה. וביאר שהשכינה נקראת ה"א כידוע. ואחר שה' יתברך אמר למשה 'וראה את הארץ' וריבה במילת 'את' - הארץ העליונה. עתה אני מוסיף כי 'וראיתה' שהוא ארץ העליונה, היא שכינה שהיא נקראת ה"א, וגם 'אותה' - היא את התחתונה, יחד, עיי"ש.

כללו של דבר, ה' יתברך הבטיחו כי יראה את פנימיות הארץ, מה שלא כל אחד רואה, כי אם מי שזוכה.

ודיקא אז ביקש 'יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר'. 'לכל בשר' דיקא. כי קודם שנסתלק והשיג מדרגות גבוהות אשר גם בחייו לא השיג כידוע. דיקא אז דאג לגשמיות של ישראל.

כי רבנו ז"ל אומר (לקו"מ ח"ב סי' נ"ח) אשר יש בני - אדם שאומרים, שכשהצדיק גדול במעלה, מחמת גדולתו אינו יכול להשגיח ולהסתכל על בני העולם, כי הוא רחוק מהעולם. ובאמת אינו כן, כי אדרבא, כשהצדיק גדול מאד, הוא יכול להשגיח ולהסתכל יותר על העולם. וכמו שמצינו ברבן יוחנן בן זכאי, שבודאי היה גדול במעלה מאד מאד, יותר ויותר הרבה

מהצדיקים שבזמן הזה, ואף - על - פי - כן אמר: 'אוי לי אם אומר, אוי לי אם לא אומר' (כלים פרק יז משנה טז). נמצא שרבן יוחנן בן זכאי היה בקי כל - כך בתוך העולם, עד שהיה מתירא לומר דברי - תורה, שלא ילמדו ממנו הרמאים. הרי שהיה בקי מאד בהעולם, עד שאדרבא, היה מתירא פן ילמדו ממנו רמאות, כי באמת כל מה שהצדיק גדול ביותר, יכול להשגיח ולהסתכל בעולם יותר, כי הלא השם יתברך הוא מרומם ומנשא מאד מן העולם, ואף - על - פי - כן הוא משגיח בהשגחה פרטית על כל העולם.

כי באמת מי שהוא יש, אזי אינו יכול להיות בכל מקום בבת - אחת, כי מה שהוא ישות, כשהוא עומד כאן אינו כאן, כגון כשהוא באיזה עבודת השם, אינו יכול להסתכל בעולם. אבל מי שהוא אין, אין מקום שלא יהיה שם, כי אין לו מקום כלל. ועל - כן כל מה שהצדיק נכלל יותר באין, הוא יכול להשגיח ולהסתכל בעולם ביותר, כי אין שיך לומר עליו שהוא במקום גבוה ורחוק מהעולם, כי אין לו מקום כלל וכו', עיי"ש.

וכן אומר רבנו ז"ל (לקו"מ ח"ב סי' ס"ח) שעיקר שלמות הצדיק הוא דיקא כשיודע לעלות ולרדת. להשיג למעלה ולהוריד למטה, עיי"ש.

על כן דיקא בעת שהובטח משה כי יראה את פנימיות ורוחניות הארץ אשר היא מדרגה גבוהה מאד, דיקא אז ביקש לדאוג לצרכי ישראל בגשמיות ואמר: "ה' אלקי הרוחות לכל בשר" דיקא. הינו לקשר ולייחד את 'הרוחות' עם 'כל בשר'.

וכמו שאמר אדמו"ר מוהרא"ש נ"י על המשנה (אבות פ"ה) שהמזיקין נבראו בערב שבת בין השמשות, כי (בר"ר פ"ז, סי' ה') השדים שברא הקב"ה את נשמתן ובא לברוא את גופן וקידש השבת ולא בראן. ונמצא לפי זה שמי שמדבר רק מרוחניות ונשמה, ואינו דואג לגשמיות ולגוף של מקורביו הוא מבחי' השדים והמזיקין שהם רק נשמה ללא גוף.

כי הצדיק האמת רוצה שיהיה אך טוב לבית ישראל בגשמיות וברוחניות. וככל שמשגיח יותר ברוחניות, בחי' פנימיות ארץ ישראל, כן מבקש להמשיך

גשמיות לכלל ישראל, בבחי' "ה' אלקי הרוחות לכל בשר", שהרוחות יתחברו יחד עם הבשר הגשמי וכנ"ל.

וזה שהשיבו ה' יתברך : "קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו". כי הגם שמצד אחד הוא 'איש', בשר ודם, אך יחד עם זאת גם "רוח בו" ושניהם כאחד טובים ובודאי ידאג לצרכי ישראל בגשמי וברוחני כראוי לאיש בשר ודם אשר רוח בו.

והוא התלמיד האמיתי של הצדיק האמת, בחי' משה רבנו אשר נקרא "איש האלקים" ודרשו על זה חכמינו הקדושים (דב"ר פי"א פס' ד') : 'מחציו ולמטה 'איש', מחציו ולמעלה 'האלקים'. כי זו היתה גדולתו של משה רבנו שידע להיות איש, ולדאוג לצרכי ישראל הגשמיים ולהשפיע להם כל טוב, באר, ענן, ומן וכו' וכו'. ויחד עם זאת להיות 'האלקים' וללמד את התורה וחוקי האלקים, בחי' רוחניות. ואת לימודו הטוב קיבל בשלמות יהושע תלמידו שנקרא 'איש' הדואג לגשמיות, ויחד עם זאת 'רוח בו' ומלמד רוחניות.

וזה שמצינו (ב"ק ל, פא:, פב: ועוד) לגבי עניינים גשמיים שבין אדם לחברו כדוגמת 'בשעת הוצאת זבלים אדם מוציא זבלו לרשות הרבים וצוברו כל שלשים יום כדי שיהא נישוף ברגלי אדם וברגלי בהמה', וכן 'שיהא זה מפרק את עציו וטוען פשתנו של חברו ונוטל דמי עציו מתוך פשתנו של חברו'.

אשר כל אלו הן תקנות של יהושע בן נון, ואמרו : 'על מנת כן הנחיל יהושע את הארץ'.

כי הגם שמצד אחד בודאי הנחיל להם את הארץ כדי שיזכו להתקדש בקדושתה הגדולה, בחי' רוחניות שבה. אך יחד עם זאת תיקן להם תקנות בענייני גשמיות ושלא יזיק אחד את חברו וכו', כי עיקר השלמות היא לאחוז בשניהם יחד ושכלל דבר ועניין גשמי, יאיר הרוחני, והבן היטב.

הקב"ה עזרני שבאנו ליבנאל.
מה שמונח פה – אסור לי
לומר, אני מושבע ועומד.
אבל יגיע הזמן ויתגלה לכם
שמי שגר ביבנאל יש לו חלק
בגאולה!

(אשר בנחל קכ, כח שעד)

סיפורי מוהרא"ש

אשר בנחל חלק כו' מכתב ד' קטז

ראיתי בספר מובא, אשר בעת שנתחדשה הרכבת בפעם הראשונה, כדי שלא יחששו בני אדם. נתנו רשות לכל הרוצה לנסוע בחינם דרך קצרה, ואז נסעו חכמי בראד, שהיו חכמים ויראי ה', ובדרך נסיעתם פלפלו אם צריכים לברך ולהתפלל תפילת הדרך בנסיעה כזו או לא, כי זה דבר חדש, ובתוך כך התפוצץ הקיטור, שנתבשל שם המים שמוליכים את הרכבת, והיה פחד גדול לכול הנוסעים, והזק ניכר לרכבת, אך לא היה שום אסון בנפשות, אז ראו חכמי בראד בחוש, כי מן השמים הראו להם, כי גם בזה צריכים תפילה, להינצל ממכשולים ופגעים רעים.

ולכן כהיום שנתחדשו רכבים ונוסעים במהירות מופרזת, וישנם כל מיני טיפוסי אנשים בחוצות, ומאוד מצוי תאונות דרכים, רחמנא לישזבן, על כן מה מפסידים בזה שאומרים: "יהי רצון", של תפילת הדרך. וידוע שהרבה צדיקים היו רגילים לומר בכל יום תפילות מדעתם. המתחילות: "יהי רצון מלפניך הוי"ה אלוקינו" וכו'. וכן שמעתי לספר מהרב הקדוש רבי מנדל מרימנוב זי"ע, שאמר, שעד שהוא מתפלל שחרית, הוא כבר אומר עשרים וששה "יהי רצון", שבהם התפלל כל מיני תפילות.

לה תתקא.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר מקץ, ה' דחגכה ה'תשס"ד.

שלום וברכה אל ... שיחיו נצח.

לנכון קבלתי את מכתבכם.

מאד מאד אני מצטער וגם מקפיד, שלבנכם לא תהיה בלורית, שזה מנהג גויים עובדי עבודה זרה, וראו תקף-ומיד לחתוף את זה, ואם לא, אין לכם מה לחפש בקהלה. אני לא אתן, שהילדים שלנו יתקלקלו, חס ושלום, אני בכל פעם דורש ברבים מה שאמרו חכמינו הקדושים (סכה נה:): מה שהתינוק מדבר בחוץ, הוא שומע את זה מההורים. הילד מאד חלש בלמודים, סימן שבביתכם משהו לא בסדר, ולכן אני מאד מאד מבקש אתכם, שתתקנו מה שיש לתקן, כי אחרת הברכה לא תהיה מצויה אצלכם כלל.

זכרו היטב אידו שמסרתי את נפשי עבורכם, שיהיה לכם בית, וחשבתם שזה רק חלום וכו', והנה החלום נתגשם, ולכן תציתו.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

חידה : מי היה הראשון שגידל בלורית ?

תשובה : בלעם התחיל

בקוביא בבלורית ובקסמים

(מדרש תנחומא בראשית, יד)

1129-42nd STREET
BROOKLYN, N.Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק

ד"ר "חובל הקודש"

"חסדי ברסלב"

ע"ש הרה"ק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע

בארץ ובחול

1. אין לבחור ישיבה להחזיק ברשותו פלאפון בשום פנים ואופן. 2. חובה קדושה להסתפר כמנהג החסידים החרדים על דבר השם מספר אפס. 3. בחורים צריכים ללכת עם המלית קפן על החולצה דייקא, ולא תחת החולצה בשום פנים ואופן לא, אלא מלובש עם ווסט. 4. אני רוצה שכל בחור יבא בישיבה עם כובע וחליפה חסידית דייקא, ובעת התפלה שיתפללו בלבוש כובע וחליפה ונרמיל. 5. בחורים אסור להם ללכת בשום פנים ואופן להפצה. 6. צריכים מאד לשמור לא לשמוע ניגונים ממנגנים קלים וריקים ופוחזים בלי זקן, שרביז"ל אמר (לקו"ט מוהר"ן חלק א סימן ג) שזה מאד מזיק לעבודת השם יתברך. 7. בחור ירא שמים הולך לישון מוקדם כדי שיוכל לקום מוקדם, ואפילו אלו הבחורים שעוזרים בבית התבשיל - אהל אברהם, שזה מצוה גדולה מאד, עם כל זאת תיכף ומיד אחר זה ללכת לישון, כי אין עוד דבר מסוגל ליראת שמים כמו שבחור הולך לישון מוקדם, וכך הוא יכול לקום מוקדם מאד, וכשיזשנים לילה שבע שעות אזי כל היום המוח שלו מיושב, ולכן צריכים מאד לשמור על זמני השינה, ורביז"ל הקפיד מאד מאד על זמני השינה, כי אם בחור לא ישן מספיק אזי הוא מסתובב כמו סוס שגם כן סמעט בשינה, אבל בשביל זה הוא סוס... לא כן מי שחפץ באמת להיות ירא שמים אמיתי צריך לישון טוב, כדי שיוכל לבלות את כל היום רק בלימוד תורה הקדושה, ללמוד בהתמדה רבה משניות, גמרא, שולחן ערוך, וכו', וכו', אני מאד מקווה להקדוש ברוך הוא שתציית אותי, כי אני רוצה לראות בהצלחתך הנצחית שתהיה בחור ירא שמים ותגדל עובד השם, רק תראה להקפיד על זמני הישיבה לבא בזמן ולציית את הראש ישיבת שלך שתהלה לאל הוא רוצה בק את הטובה שלך.

שיעורים באידיש ולשון הקודש מהראש ישיבה
ר' יואל ראטה נ"י אפשר לשמוע במספר:

0797040066

ושיעורים שנמסרים ב"היכל הקודש יבנאל"
אפשר לשמוע במספר:

0733834140

(להקיש 1 ואחר כך להקיש 2)

זכות העלון

להצלחת ורפואת : אליהו בן מרים, אסתר מלכה בת אורה וכל יוצאי חלציהם, יום טוב בן ג'וליה, מרים בת סולטנה, סולטנה בת קדן מרים, עמוס בן יהודית, נתן שמחה בן רחל, יקיר בן זוהרה, הננייה רחל בת דבורה, דוד בן רחל, משה בן אירן, ישראל בן ג'וליה, מרים בת אסתר אקה.

ולהבדיל : לעילוי נשמת ג'וליה בת סולטנה, אליהו בן ישראל,
אברהם בן ניסים אורה בת נעמי, מאיר בן רחמים, יצחק בן זכיה, יצחק בן פיגלה ולכל
הנשמות הקדושות שאין מי שיאמר עליהם קדיש

מי שמעוניין לקבל את החוברת בדואר אלקטרוני שיכתוב

ל: nachman6708@gmail.com

